

Semester med lata dagar på stranden.

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 15-2015
från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

Att det varit semestertider

har jag fått många bevis för efter utskicken av de senaste Nyhetsbrev. "Är på semester. Åter den....." är beskedet i automatsvaren i mer än hundratalet brev. (av de ca 950 som skickats...)

Jag har full förståelse om den person som kommer tillbaka efter semestern och finner ett berg av mejl i boxen, inte sätter sig och detaljgranskar varje mejl.

När semestersäsongen är slut får jag kanske återkomma i korthet med vissa detaljer i mina Sommar-Nyhetsbrev.

Många efterlysningar

ligger just nu ute på min hemsida www.bjareforlaget.com. Det gäller gamla fotografier som lämnats in till mig för arkivering, och där det saknas bildtext. Kolla under rubriken "Efterlysningen". Har du någon information att lämna om någon av dessa bilder, kan du enklast skriva några rader om det i ett mejl och skicka till mig kalle@bjarenet.com. Än så länge fortsätter jag att ta emot fotografier och föra in dem i bildarkivet, som med tiden kommer att överlämnas till kommunens bildarkiv.

Det kan inte hjälpas

Jag måste återkomma till det som överraskat mig storligen den senaste tiden. Det stora intresset runt om i Sverige för det som skall hända i december i vår lilla bit av världen:

Invigningen av tunnlarna genom Hallandsås. Det finns i Sverige många föreningar och museer som har järnvägen på sitt program. Medlemmar som lever för järnvägen, kan det mesta om järnvägen och vill ta reda på det som man ev. inte vet.

Avskedsresor

I ett tidigare brev nämnde jag kortfattat om de tågresor över vår ås som vissa järnvägssammanslutningar avser att göra under hösten. En av dessa kommer under tre dagar i följd att göra turer på järnvägen över åsen. Man vill uppmärksamma den järnvägshistoriska händelsen som stundar och delta i en sorts avskedsturer med den järnväg som inom kort förpassas till de sälla jaktmarkerna.

För min del är detta stora intresse naturligtvis mycket positivt. Många av medlemmarna i dessa föreningar har redan förhandsbeställt min kommande bok – **”På räls över Hallandsås under 130 år”**.

Är du intresserad av boken och inte redan har gjort en förhandsbeställning är mitt tips: gör det **nu!**

Jag har nyligen varit på en annan invigning.

Den här gången gällde det Riksbankens presentation av de nya sedlarna. Som bekant pryds den nya 500 kr-sedeln av en tös från Bjäre. Birgit Nilsson. Presentation anordnades därför i Birgit Nilsson Museum. Kända svenska personer under 1900-talet pryder de nya sedlarna. Förutom Birgit Nilsson är det bl.a Ingmar Bergman, Greta Garbo, Dag Hammarsköld, Astrid Lindgren och Evert Taube.

Birgit Nilsson Museum

är ju inrett i den gård, som var Birgits hem under barndomen och ungdomen. Det var här på gården hon som ung fick hjälpa till med arbetet på gården - mjölkningen, betgallringen, potatisplockningen, hushållsarbetet. Där var här som hon gick och drömde om ett annat liv. Ett liv i sångens värld.

Det var drömmar som hon inte vågade yppa för någon. Knappast ens för de närmaste vännerna.

- Då kunde de ju tro att man var mallig.....

Det där med rädslan för högfärd

var något som inte minst modern, Justina, hade inpräntat i Birgit redan från Birgits barnaår. Varningarna kulminerade när det stor klart att Birgit äntligen vågat ta steget och söka in till Musikaliska akademien.

Under mitt arbete med boken om Birgit

- som fick titeln ”Birgit i Bjäre” – fick jag möjlighet att ta del av bl.a. alla de brev, som mor Justina skrev till Birgit. I breven kommer dessa förmaningar ständigt fram. Justina är ständigt orolig. Oron gäller främst två saker:

1) De faror som lurar i den stora staden Stockholm. (”Gå inte ut ensam om kvällarna...! Jag läste om en knivskärare....”)

2) att Birgit skall bli högfärdig. (” Bli aldrig högfärdig, för då slutar det illa. Bli aldrig högfärdig”)

Det där satt djupt i Birgits sinne under hela hennes liv. Det kom ofta till uttryck – på olika sätt. Jag fick ständigt uppleva det under alla de år jag hade förmånen att samarbeta med henne i samband med konserterna som vi arrangerade – bl.a. i V. Karups kyrka - till förmån för Bjäre Härads Hembygdsförening. Det samarbetet började f.ö. med en utomhus-konsert

på Båstads Tennisstadion den regniga sommaren 1964 och fortsatte sedan under årtionden framöver.

Det är alltid en stor upplevelse

för mig att uppleva den här sortens stora hyllningar till Birgit. Som nu när jag nu sitter i Birgits föräldrahem och lyssnar till de berömmade orden om henne. I det här fallet kommer orden inte enbart från opera-företrädare. Här deltar bl.a. Riksbankens vice VD, Per Jansson, i hyllningarna. Han betonar, att det var en självklarhet att Birgit skulle bli en av de berömda svenskar under 1900-talet, som skulle väljas för att pryda de nya sedlarna. När jag nu lyssnar till de översvallande orden om "världens mest berömda sopran genom tiderna", går mina tankar till alla de gånger för länge sedan när jag besökt den här gården för att prata konsert med Birgit eller för att pappa Nils hade bett mig komma för att få några ägg – eller för att visa några klenoder i sina samlingar av bl.a. märkliga stenar eller flintföremål.

Vid dessa besök är Birgit så långt ifrån rollen som världens ledande sopran man kan komma. Här är hon enbart bonddottern som kommit hem får att hälsa på sin far, hjälpa till med att måla huset, göra fint i trädgården, baka mm.

Hela hennes sätt att vara och tala bär prägel av att hon tagit mor Justinas maning till sig totalt.

Min bokhandel.

Nu krymper det återstående lagret av min tidigare utgivna böcker och ger plats för nykomlingen, som förväntas komma 1 november.

Några ex. återstår. Fortfarande gäller att det är "rea på rean."

Boktitel	Ord.pris	rea-på- rean-pris
Så blev Båstad tennis	225	75
Bilder av ett sekel i Bjäre	330	90
Vår bjärehistoria i bild	350	90
Bjärebör berättar om Bjäre	330	90
Strövtåg i Bjäre historia	330	190

Bjärebör berättar om Bjäre

Den bild av Bjäre och dess historia som vi har lite "till mans och kvinns" har vi fått från många källor. Då tänker jag inte enbart på de mest kända hembygdsforskarna och författarna. Sådana etablerade namn som Emil Söderman, Patrik Haller, Rune Hassby m.fl.. Många andra har bidragit – skriftligt eller muntligt.

Under mina kontakter med bjärebör – personligen eller via dokumenten - har jag ofta blivit glatt överraskad över att så många har skrivit. Det har varit dagböcker, levnadsskildringar, byaskildringar, personbeskrivningar etc.

Mycket av detta har aldrig publicerats.

Det är synd. Flera av dessa berättelser, som har varit avsedda för skrivbordslådan eller familjealbumet, har ett allmänintresse. Vissa av alstren är dock skrivna med förhoppningen, att materialet skall kunna publiceras. Ofta har det stannat vid förhoppningar. Det är synd.

Många berättelser utgör viktiga pusselbitar i vår lokala historia. De kan därmed bidra till att öka vår kunskap om vår omgivning – den i nutid och den i dåtid.

Det var drivkraften

bakom mitt arbete med boken **Bjärebör berättar om Bjäre**. I den boken har jag samlat några av de "pennor" som berättat om Bjäre utan att ha fått sina alster publicerade (utom i något fall.). De representerar olika tidsåldrar, olika yrken, olika tidsepoker och olika uttrycksformer. I boken får vi lära känna levnadsöden och miljöer.

Vi möter exempelvis läraren ock klockaren **Sven Rosenberg**, som under några år på 1840-talet tjänstgjorde i V. Karup. Han gjorde intressanta iakttagelser av den tidens lokala kultur i socknarna V. Karup och Hov. Han gjorde det med den utomstående ögon. Det gjorde skildringen extra intressant.

En bjärebo, som också iakttog och skildrade sin tid var **Sante Gudmundsson** i Förslöv. Han var intresserad av sin bygds historia, samlade på fakta och skrev.

Sante lät också sin mor, **Kristina**, berätta sina minnen från barndomen i en enkel backstuga på Åsen. En berättelse om fattigdom och nöd.

Janne Botvid var dräng på en gård i Vejby. Han skrev dagbok. Det gäller tidigt 1900-tal. Arbetet på gården skildras, men också Janne Botvids funderingar kring det som skedde ute i världen. Storstrejk, rösträttsstrider, världskrig mm. Allt blir kulisser till de vardagliga hemmabestyren.

Edvin Bengtsson kom till Bjäre från sin födelseort vid Skånes Fagerhult. Han blev snart en välkänd och uppskattad profil i Bjäre. Ett kunnande långt utöver det vanliga när det gällde tekniska prylar. Hade många strängar på sin lyra: Grävmaskinist, bergsprängare, tröskmaskinist – och fiolspelare! Dessutom en skicklig berättare. Skrev ner sin levnadshistoria utan att våga hoppas på någon publicering. Nu finns han med bland övriga "Bjärebör som berättar".

Henry Johansson var lantbrukare i Vejby. Han var också en poet. Skrev flitigt. Jag blev genast gripen av hans dikter. Bakom dessa rader anar jag en tänkare, grubblare, drömmare. Det är något av Dan Andersson i Henrys dikter.

Diktare, men av ett helt annat slag var "**Frans Larssons Anna**", Anna Holmberg, från Båstad. Hon skrev vad hon själv kallade "rimmerier". Roliga, tänkvärda, fint beskrivande dikter om vardagslivet och funderingar kring detta. Vad som gör innehållet extra intressant är, att hon som 16-åring utvandrade till USA. Gifte sig där med en bjärebo och återvände till Bjäre. Hennes "rimmerier" blev pusselbitar i vår stora bild av utvandringen från Bjäre.

Janne Nilsson var sjökaptan med rötter i Ramsjö. Under alla de år han var till sjöss fick han brev från sin bror och sin far. De skildrade vardagslivet och människorna i Ramsjö med omnejd under senare delen av 1800-talet. Alla dessa brev – 200 stycken – sparades och har sedermera blivit bok: *Breven till Janne*. Glimtar ur dessa brev finns nu med i "Bjärebör berättar".

Nu märker jag att det här blir för långt. Jag får återkomma om de andra berättarna. Bl.a. om en flicka som växte upp i byn Svenstad och som under sin tid i folkskolan i byn var en flitig – och skicklig – uppsatsskrivare. Hon hette **Birgit**...

Saltstänkta berättelser får vi i skildringen av sjömannen **Gustaf Gudmundsson**. Även om hans berättelse finns anledning att återkomma.

Under en tid trodde jag att "Bjärebör berättar..." var slutsåld. Ända tills några undangömda ex. dök upp....Nu finns de få återstående ex:en med på min "Rea-på-rean". (Se "Min bokhandel".)

Ny föreläsningssäsong

står nu för dörren. Att åka runt och hålla föreläsningar har blivit en allt större del av min verksamhet numera. Antalet ämnen på repertoaren blir allt fler. Många av dessa ämnen har

anknytning till Bjäre. Flera av dessa ämnen knyter an till mina böcker. På gång är dock även "fristående" ämnen. Exempel: "Jag trivs bäst i öppna landskap" och "Nära havet vill jag bo". Båda är hyllningar till Bjäre, dess landskap, natur och kulturhistoria. Ämnen som efterfrågas på andra orter är "Gammalsvenskby- en otrolig historia" samt "Birgit i Bjäre". Nu förstår jag att även det nya ämnet "**På räls över Hallandsås under 130 år**" är gångbart utanför Bjäre. Redan är föreläsningar i ämnet inbokade i järnvägsklubbar på olika håll.

Minns du Lappen i Milano??!!

Ibland kan en liten bagatell bli något stort och märkvärdigt. Ett exempel på det upplevde jag under min tid i Sveriges Tennismuseum i Båstad. Vill man sätta en rubrik på händelsen kan det bli "Lappen i Milano".

Året är 1998. Museet har uppnått ettårs-åldern. En dag ringer en av Sveriges allra största tennislegendarer, Jan-Erik Lundqvist, och frågar:

- Vill tennismuseet ha lappen i Milano?
- -???
- Det tog några sekunder innan jag hade sorterat allt i huvudet om en lapp i Milano..... Ett svagt minne dök upp. Så jag klämde i med:
- - Jovisst vill vi ha lappen i Milano.

Det var så det började. Sedan följde stora och märkliga saker för oss i Tennismuseet.

Men:

Nu märker jag att det här Nyhetsbrevet redan har blivit alltför långt. Berättelsen om "lappen i Milano", som tar åtskilligt utrymme, får anstå till ett kommande Nyhetsbrev. Under tiden kan du ju fundera över vad "Lappen i Milano" är.

Språklådan

Innehåller den här gången bl.a. den svåra konsten att tillverka texter för skyltar. Att det är en svår konst visar exemplet:

- Jämna pengar underlättar växlingen. (Lapp i en cafeteria.)
- Frigående ägg. (Skylt i mataffär.)
- Priserna gäller endast när gatuköket är öppet. (Gatukök någonstans i Sverige.)
- Sjuk gymnastik (Skylt i lärdomsstaden Lund....)
- Ingen parkering förbjuden.(Skylt på bensinmack.)

Språklådans ordblomster...

....har vi ju kikat på några gånger tidigare. Här är ytterligare några plantor ur rabatten:

- För att undvika kollision måste jag köra på de andra bilen.
- Jag trodde att rutan var nedfälld, men märkte när jag stack ut huvudet genom den att den var stängd.
- Jag körde över en karl. Han erkände att felet var hans, för han hade blivit överkörd förut.

Att det viktigt att korrekturläsa...

....sina texter visar vi ett par prov på:

- Minnesord om en bortgången trävaruhandlare: "Han sörjes närmast av två bräder....."
- En lokal tidning om kommunal mannen som varit på semester: "Han kom hem brun av sold och vin"

Nästa dag satte tidningen in en rättelse: "Det hade kommit in ett d för mycket...."

Dagen efter rättelsen kom ett brev från en läsare: "I vilket ord var det som d:et inte hörde hemma..?"

Avslutar som vanligt

Om du i fortsättningen inte vill få mina Nyhetsbrev - meddela mig via ett mejl.

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
kalle@bjarenet.com
Tel. 0431-365332